

SCENARIUSZ 2.1

Tytuł spotkania: **Fake News Challenge: Prawda czy Ściema?**

Pomysł i opracowanie: Agnieszka Puta

Klasy 7-8
szkoły podstawowej

3 x 45 minut

OPIS I CELE
Cel ogólny:
Uczestnik/uczestniczka:

- rozpoznaje różne formy dezinformacji i fake newsów występujących w internecie oraz mediach społecznościowych
- krytycznie analizuje informacje,
- wykorzystuje narzędzia służące do ich weryfikacji
- podejmuje odpowiedzialne decyzje dotyczące publikowania i udostępniania treści w sieci.

Cele szczegółowe:
Po warsztacie uczestnik/uczestniczka:
Wiedza

- wyjaśnia pojęcia: fake news, dezinformacja, fact-checking, clickbait, manipulacja;
- wymienia podstawowe rodzaje dezinformacji;
- rozumie, dlaczego fałszywe informacje rozprzestrzeniają się w internecie;
- wskazuje podstawowe narzędzia do weryfikacji informacji i obrazów;
- rozumie wpływ emocji na odbiór informacji.

Umiejętności

- rozpoznaje cechy prawdziwej i fałszywej informacji;
- odróżnia fakty od opinii;
- analizuje przekaz medialny z wykorzystaniem poznanych rutyn krytycznego myślenia;
- identyfikuje rodzaje dezinformacji;
- wyszukuje informacje w wiarygodnych źródłach;
- wykorzystuje Google Lens i TinEye do sprawdzania obrazów;
- korzysta z portali fact-checkingowych, np. Demagog i Konkret24;
- wykorzystuje Wayback Machine do odnajdywania archiwalnych wersji stron internetowych;
- formułuje wnioski oparte na dowodach.

Postawy

- przyjmuje odpowiedzialną postawę wobec publikowanych i udostępnianych informacji;
- zachowuje ostrożność wobec sensacyjnych treści;
- wykazuje gotowość do sprawdzania informacji przed ich rozpowszechnianiem;
- szanuje odmienne opinie podczas dyskusji;
- rozwija ciekawość poznawczą i otwartość na zmianę własnych poglądów po pojawieniu się nowych dowodów.

Kompetencje rozwijane podczas warsztatu

- krytyczne myślenie;
- analiza i ocena informacji;
- argumentowanie;
- współpraca;
- komunikacja;
- odpowiedzialność cyfrowa;
- świadome korzystanie z mediów;
- rozwiązywanie problemów;
- samodzielne uczenie się.

Metody i formy pracy

- refleksja indywidualna
- praca w parach
- praca w grupach
- dyskusja grupowa
- prezentacja / pokaz pracy
- udzielanie informacji zwrotnej (feedback)
- inne: rutyny krytycznego myślenia (Double Bubble, Most 1, Pomyśl-Poczuj-Zadbaj-(Działaj),
Widzę - Czuję - Myślę - Zastanawiam się)

MATERIAŁY I POMOCE DYDAKTYCZNE

Materiały wielorazowe

- komputer z dostępem do internetu;
- projektor lub monitor interaktywny;
- prezentacja multimedialna;
- telefony lub tablety uczniów;
- duże arkusze papieru;
- markery;
- taśma papierowa lub masa mocująca.

Materiały jednorazowe

- karta rutyny Double Bubble - 1 na grupę - załącznik 1;
- karta rutyny Most 1 - 1 na ucznia - załącznik 2;
- karta rutyny Pomyśl-Poczuj-Zadbaj-Działaj - 1 na grupę - załącznik 3
- zestawy kart-rozsypanek „Rodzaje dezinformacji” - załącznik 4;
- przykłady fake newsów - wybiera i drukuje nauczyciel;
- Niezbędnik Tropiciela Fake Newsów - załącznik 5;
- Misje Detektywistyczne - załącznik 6;
- quiz podsumowujący - załącznik 7;
- formularz ewaluacyjny - załącznik 8;
- kartki samoprzylepne;
- arkusze A3;
- markery, taśma, glina mocująca;

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU

1 Powitanie i rozgrzewka

Czas: 15 minut

Przygotowanie przestrzeni:**Instrukcja dla prowadzącego/ej**

Przywitaj uczestników. Przedstaw temat zajęć oraz cele warsztatu. Wspólnie z uczniami ustal kontrakt pracy.

Następnie rozdaj karteczki samoprzylepne i poproś uczniów o zapisanie odpowiedzi na pytanie:

„Skąd najczęściej czerpiesz informacje?”

Odpowiedzi zostają przyklejone na tablicy.

Opis aktywności uczestników

- zapisują źródła informacji;
- porządkują odpowiedzi;
- omawiają ich wiarygodność.

Pytania pomocnicze

- Komu najczęściej ufacie?
- Jak sprawdzacie informacje?
- Czy popularność źródła oznacza jego wiarygodność?

Możliwe trudności i sposoby radzenia sobie z nimi

Uczniowie mogą utożsamiać liczbę obserwujących z wiarygodnością. Warto odwołać się do przykładów influencerów publikujących błędne informacje.

Pytania refleksyjne

Jak wybieram źródła informacji?

2 Ćwiczenie 1: Double Bubble „Prawda a ściema”

Czas: 20 min

Instrukcja dla prowadzącego/ej

Podziel uczniów na grupy. Rozdaj arkusze ze schematem Double Bubble.

Wyjaśnij:

- po lewej stronie zapisujemy cechy charakterystyczne prawdy;
- po prawej stronie cechy charakterystyczne ściemy;
- w części wspólnej zapisujemy cechy występujące w obu przypadkach.

Opis aktywności uczestników

Uczniowie wspólnie uzupełniają schemat.

Pytania pomocnicze

- Co pomaga odróżnić prawdę od fałszu?
- Czy fałszywa informacja zawsze wygląda podejrzanie?

Możliwe trudności

Mylenie błędu z celowym oszustwem.

Pytania refleksyjne

Dlaczego prawda jest ważna?

3 Ćwiczenie 2: Most 1 do hasła Fake News

Czas: 10 min

Instrukcja dla prowadzącego/ej

Rozdaj uczniom karty pracy.

Poproś o zapisanie:

- 3 słów;
- 2 pytań;
- 1 metaforę lub porównania dotyczących fake newsów.

Opis aktywności uczestników

Każdy uczeń pracuje indywidualnie. Następnie uczniowie prezentują swoje refleksje zapisane w rutynie.

Pytania pomocnicze

- Z czym kojarzy Ci się fake news?
- Co chciałbyś/chciałabyś o nim wiedzieć?

Możliwe trudności

Trudność w tworzeniu metafor i porównań - prowadzący może podać przykład porównania i metaforę, ale obrazujących inne hasło, np. złość - gradowe chmury; złość jest jak bezlitosna nawałnica

Pytania refleksyjne

*Co Was zaskoczyło w odpowiedziach i propozycjach innych uczestników spotkania?
Jakie macie spostrzeżenia po wykonaniu tego ćwiczenia?*

4 Wprowadzenie do tematu Fake News

Czas: 5 min

Instrukcja dla prowadzącego/ej

Przeprowadź swobodną rozmowę na temat fake newsów. Spisuj wypowiedzi uczniów na tablicy.

Opis aktywności uczestników

Uczniowie dzielą się doświadczeniami związanymi z dezinformacją, wspólnie tworzą mapę pojęć i obserwacji na ten temat.

Pytania pomocnicze

- Czy każda nieprawdziwa informacja jest fake newsem?
- Dlaczego ludzie wierzą fałszywym wiadomościom?

Pytania refleksyjne

- Jakie emocje towarzyszą sensacyjnym wiadomościom?

5 Ćwiczenie 3: Pomyśl-Poczuj-Zadbaj-Działaj

Czas: 20 min

Instrukcja dla prowadzącego/ej

Każda grupa otrzymuje wydruk fake newsa oraz kartę rutyny.

Wyjaśnij procedurę:

POMYŚL – SPRAWDŹ FAKTY.

W tym kroku analizujesz treść informacji i sprawdzasz jej wiarygodność. Oddzielasz fakty od opinii i szukasz dowodów.

POCZUJ – ZAUWAŻ EMOCJE.

W tym kroku zauważasz emocje, które pojawiają się podczas odbioru informacji.

ZADBAJ – ZROZUM, CO JEST WAŻNE DLA RÓŻNYCH OSÓB.

W tym kroku próbujesz zrozumieć perspektywę osób związanych z daną sytuacją. Co jest ważne dla autora tej informacji?

Jakimi wartościami może się kierować? Jakie mogą być jego cele, potrzeby lub priorytety?

DZIAŁAJ – PODEJMIJ ODPOWIEDZIALNĄ DECYZJĘ.

W tym kroku podejmujesz odpowiedzialną decyzję dotyczącą informacji.

Zadaj sobie pytania: *Co powinienem zrobić z tą informacją? Czy warto ją udostępnić? Czy potrzebuję dodatkowych źródeł lub wyjaśnień?*

Opis aktywności uczestników

Grupy **analizują fake news i zapisują odpowiedzi.**

Pytania pomocnicze

- Jakie emocje przyciągają uwagę odbiorców?
- Dlaczego ludzie udostępniają niesprawdzone informacje?

Możliwe trudności

Koncentrowanie się wyłącznie na własnych poglądach.

Pytania refleksyjne

- Jak emocje wpływają na ocenę informacji?
- Co sprawia, że tak myślisz? Skąd wiesz, że to prawda?

6**Ćwiczenie 4: Poznajemy rodzaje dezinformacji****Czas: 20 min****Instrukcja dla prowadzącego/ej**

Rozdaj uczniom rozsypankę – karty zawierające:

- rodzaje dezinformacji;
- definicje;
- przykłady.

Opis aktywności uczestników

Uczniowie dopasowują:

- treści sfabrykowane;
- treści zmanipulowane;
- podszywanie się;
- fałszywy kontekst;
- treści wprowadzające w błąd;
- fałszywe powiązanie;
- satyrę/parodię.

Pytania pomocnicze

- Co odróżnia fałszywy kontekst od manipulacji?
- Który typ dezinformacji jest najtrudniejszy do rozpoznania?

Pytania refleksyjne

- Z którym typem spotykacie się najczęściej?
- Jakie rodzaje dezinformacji dostrzegacie w fake newsach, które pojawiły się w poprzednim ćwiczeniu?

7**Ćwiczenie 5: Niezbędnik Tropiciela Fake Newsów****Czas: 15 min****Instrukcja dla prowadzącego/ej**

Rozdaj uczestnikom kartę z zestawieniem narzędzi. Poproś o zapoznanie się z nimi.

Porozmawiajcie o nich i przeprowadź krótką demonstrację ich działania.

Opis aktywności uczestników

Uczniowie wykonują krótkie zadania próbne.

- Które narzędzie będzie dla Was najbardziej przydatne?

8 Ćwiczenie 6: Misja dla Tropicieli Fake Newsów

Czas: 15 min

Instrukcja dla prowadzącego/ej

Podziel uczniów na pary.

Każda para losuje jedną misję.

Misja 1 – Zagadka „Płonącego lasu”

➡ Narzędzie: Google Lens lub TinEye.

Misja 2 – Tajemnica „Cudownej mikstury”

➡ Narzędzie: Demagog lub Konkret24.

Misja 3 – Wehikuł czasu i znikający post

➡ Narzędzie: Wayback Machine.

Opis aktywności uczestników

Uczniowie przygotowują raport zawierający:

- nazwę sprawy;
- wykorzystane narzędzie;
- przebieg śledztwa;
- zgromadzone dowody;
- końcowy werdykt.

Pytania pomocnicze

- Jakie dowody udało się odnaleźć?
- Czy początkowa informacja była prawdziwa?
- Jakie narzędzie okazało się najbardziej skuteczne?

Pytania refleksyjne

- Co najbardziej zaskoczyło Was podczas śledztwa?

9 Podsumowanie i ewaluacja

Czas: 15 min

Instrukcja dla prowadzącego/ej

Uczniowie wykonują samodzielnie rutynę Most 2.

Ponownie zapisują: **3 SŁOWA** - **2 PYTANIA** - **1 METAFORĘ**

do hasła fake news. Porównują odpowiedzi z początku warsztatu.

Opis aktywności uczestników

Analizują, jak zmieniło się ich rozumienie pojęcia fake news.

Pytania refleksyjne

- Czego nauczyłem się dzisiaj?
- Jakie narzędzie wykorzystam w przyszłości?
- Co najbardziej mnie zaskoczyło?

Wskazówki dla prowadzących

Częste trudności i jak sobie z nimi radzić

- uczniowie ufają popularnym twórcom bez sprawdzania źródeł - zachęcać do poszukiwania dowodów;
- uczniowie szybko oceniają treści bez argumentów - prosić o uzasadnienia;
- uczniowie nie znają narzędzi weryfikacji - przeprowadzić pokaz krok po kroku;
- uczniowie utożsamiają każdą pomyłkę z fake newsem - wyjaśnić różnicę między błędem a dezinformacją.

Możliwe modyfikacje

- realizacja jednej misji zamiast trzech;
- praca metodą stacji zadaniowych;
- wykorzystanie szkolnych tabletów lub komputerów;
- rozszerzenie zajęć o analizę materiałów wideo.

Ewaluacja spotkania

Narzędzie ewaluacyjne stosowane w tym scenariuszu:

Runda podsumowująca:

Jedna rzecz, którą dziś odkryłem/odkryłam i wykorzystam podczas korzystania z internetu, to...

Dodatkowo uczniowie porównują swoje odpowiedzi z rutyny Most wykonanej na początku i końcu zajęć.

ŹRÓDŁA

Polecane zasoby dla nauczycieli i pedagogów

Bibliografia

1. Iwona Czaja-Chudyba, Myślenie krytyczne w edukacji. Metodyka kształcenia w szkole podstawowej, Łódź 2020
2. Robert DiYanni, Pomyśl, zanim pomyślisz. Myślenie krytyczne i kreatywne, Warszawa 2017
3. Dr Linda Elder, Dr Richard Paul, 30 dni do lepszego myślenia i spełnionego życia dzięki praktykowaniu myślenia krytycznego, przeł. Katarzyna Winiarek, Gdańsk 2025
4. Daniel Kahneman, Pułapki myślenia - o myśleniu szybkim i wolnym, Poznań 2012
5. dr Dawid Mysliwiec, Wszyscy to robimy, czyli krótka opowieść o mijaniu się z prawdą, Warszawa 2025
6. Praktyczny przewodnik po myśleniu krytycznym, red. Maciej Winiarek, Kielce 2022
7. Rutyny krytycznego Myślenia w edukacji cz.1, praca zbiorowa pod red. Macieja Winiarka, Gdańsk 2022
8. Rutyny krytycznego Myślenia w edukacji cz.2. Wszechstronny rozwój kompetencji 4K (krytyczne myślenie, kooperacja, komunikacja, kreatywność) w każdej szkole, praca zbiorowa pod red. Katarzyny i Macieja Winiarek, Gdańsk 2024

Słowniczek pojęć

Fake news - fałszywa lub częściowo fałszywa informacja rozpowszechniana jako prawdziwa.

Dezinformacja - celowe działanie mające wprowadzić odbiorców w błąd.

Fact-checking - sprawdzanie prawdziwości informacji.

Clickbait - chwytliwy nagłówek mający zachęcić do kliknięcia.

Manipulacja - sposób przedstawiania informacji mający wpłynąć na opinie odbiorców.

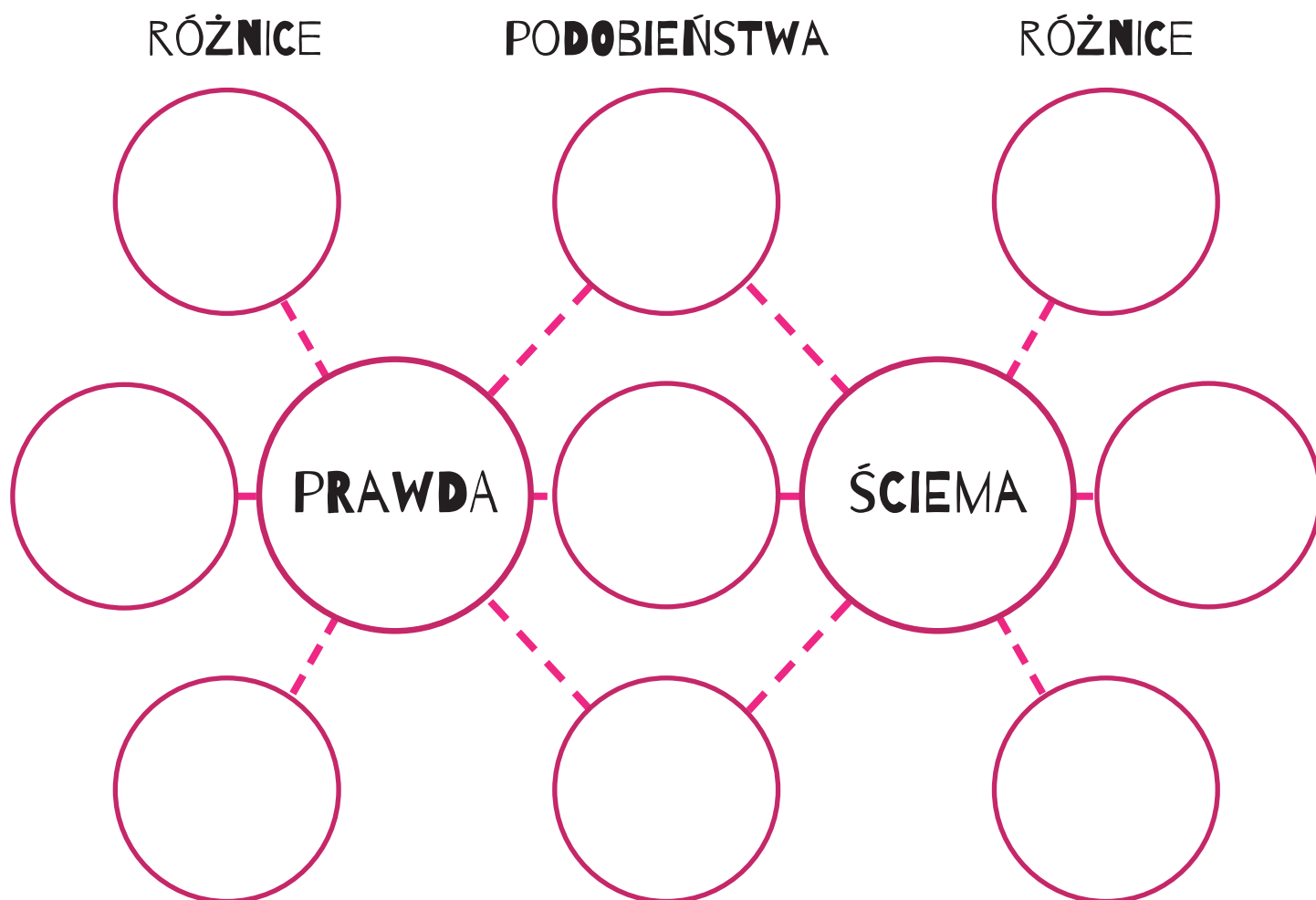
Fałszywy kontekst - wykorzystanie prawdziwego zdjęcia lub informacji w wymyślonej, nieprawdziwej historii/wydarzeniu.

Źródło informacji - miejsce, z którego pochodzi wiadomość, zdjęcie lub film.

Weryfikacja informacji - sprawdzanie zgodności informacji z faktami.

Przydatne linki

1. Instytut Myślenia Krytycznego – Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
<https://instytutmysleniakrytycznego.pl/>
2. Materiały dotyczące kultury myślenia, rutyn krytycznego myślenia, oceniania wspierającego oraz rozwijania kompetencji przyszłości.
3. Demagog EDU ➡ <https://demagog.org.pl/>
4. SaferInternet ➡ <https://www.saferinternet.pl>
5. NASK – Cyberpolicy ➡ <https://cyberpolicy.nask.pl>
6. Konkret24 ➡ <https://konkret24.tvn24.pl/>

Instrukcja dla uczniów

Porównajcie prawdziwą informację i fałszywą informację (ściemę).

Wpiszcie:

- po lewej stronie cechy charakterystyczne prawdy,
- po prawej stronie cechy charakterystyczne ściemy,
- w części wspólnej cechy występujące w obu rodzajach informacji.

Hasło: FAKE NEWS**3 słowa**

1.

2.

3.

2 pytania

1.

2.

1 metafora lub porównanie

Fake news jest jak

Hasło: FAKE NEWS**3 słowa**

1.

2.

3.

2 pytania

1.

2.

1 metafora lub porównanie

Fake news jest jak

Refleksja

Co zmieniło się w moim sposobie myślenia?

Zapoznajcie się z informacją, a następnie wykonajcie na dużym arkuszu papieru notatki według kolejnych kroków:

1 POMYŚL

W tym kroku analizujesz treść informacji i sprawdzasz jej wiarygodność. Oddzielasz fakty od opinii i szukasz dowodów.

Notatki

2 POCZUJ

W tym kroku zauważasz emocje, które pojawiają się podczas odbioru informacji.

Notatki

3 ZADBAJ

W tym kroku próbujesz zrozumieć perspektywę osób związanych z daną sytuacją. Co jest ważne dla autora tej informacji? Jakimi wartościami może się kierować? Jakie mogą być jego cele, potrzeby lub priorytety?

Notatki

4 DZIAŁAJ

W tym kroku podejmujesz odpowiedzialną decyzję dotyczącą informacji. Zadaj sobie pytania: Co powinienem zrobić z tą informacją? Czy warto ją udostępnić? Czy potrzebuję dodatkowych źródeł lub wyjaśnień?

Uzasadnienie

Hasło	Prosty opis	Przykład
Treści sfabrykowane	Całkowicie zmyślane kłamstwo stworzone od zera tylko po to, by oszukać ludzi i wyrządzić komuś szkodę.	Portal informacyjny publikuje zmyślony artykuł o tym, że w kranach w całym mieście płynie skażona woda, choć nic takiego nie ma miejsca.
Treści zmanipulowane	Prawdziwe informacje (np. zdjęcie lub wideo), które zostały celowo zmienione lub przerobione, aby kogoś oszukać.	Ktoś używa programu graficznego, aby na zdjęciu ze spotkania dokleić politykowi do ręki teczkę z logo obcego wywiadu.
Podszywanie się	Wykorzystywanie nazwy, logo lub nazwiska znanej, zaufanej marki, instytucji lub osoby, aby uwiarygodnić kłamstwo.	Oszuści zakładają konto na Facebooku o nazwie „Policja_Polska_Official” (używając prawdziwego logo) i publikują tam fałszywe ostrzeżenia.
Fałszywy kontekst	Prawdziwe, nieprzerobione zdjęcie lub informacja, ale połączone z zupełnie inną, nieprawdziwą historią.	Ktoś wrzuca prawdziwe zdjęcie z wielkiego koncertu sprzed trzech lat i podpisuje je: „Zobaczcie, ile tysięcy ludzi protestuje dzisiaj pod sejmem!”.
Treści wprowadzające w błąd	Przedstawienie informacji lub statystyk w taki sposób, aby czytelnik sam wyciągnął błędny, nieprawdziwy wniosek.	Artykuł o tytule: „Szczepionki zawierają groźny formaldehyd!”. Autor nie dodaje jednak, że w jednej gruszce czy jabłku jest o wiele więcej tej substancji niż w dawce szczepionki.
Fałszywe powiązanie	Sytuacja, w której nagłówek, zdjęcie lub podpis pod zdjęciem drastycznie różnią się od rzeczywistej treści artykułu (tzw. clickbait).	Nagłówek krzyczy: „GROM uderzył w szkołę w Warszawie!”. Po kliknięciu okazuje się, że w dach budynku uderzył piorun (grom), a nie wojskowi komandosi.
Satyra / Parodia	Treść stworzona dla żartu, która nie ma na celu wyrządzenia szkody, ale może łatwo zmylić osoby, które nie rozumieją humoru.	Portal satyryczny AszDziennik pisze, że od jutra nauczyciele będą zadawać lekcje wyłącznie w formie rapu. Niektórzy uczniowie biorą to na poważnie.

Zasada S.T.O.P.

S – Sprawdź źródło

T – Trop dowody

O – Oceń wiarygodność

P – Pomyśl, zanim udostępnisz

Narzędzie	Do czego służy?
Google Lens	wyszukiwanie podobnych obrazów w internecie
TinEye	sprawdzanie, gdzie wcześniej pojawiło się zdjęcie
Demagog	weryfikacja wypowiedzi publicznych i informacji
Konkret24	sprawdzanie fake newsów i manipulacji
Wayback Machine	przeglądanie archiwalnych wersji stron internetowych
NASK	materiały edukacyjne i raporty o bezpieczeństwie cyfrowym
SaferInternet	edukacja dotycząca bezpiecznego korzystania z internetu
Wojownik Klawiatury	materiały edukacyjne dotyczące odpowiedzialnej komunikacji online

Zasada S.T.O.P.

S – Sprawdź źródło

T – Trop dowody

O – Oceń wiarygodność

P – Pomyśl, zanim udostępnisz

Narzędzie	Do czego służy?
Google Lens	wyszukiwanie podobnych obrazów w internecie
TinEye	sprawdzanie, gdzie wcześniej pojawiło się zdjęcie
Demagog	weryfikacja wypowiedzi publicznych i informacji
Konkret24	sprawdzanie fake newsów i manipulacji
Wayback Machine	przeglądanie archiwalnych wersji stron internetowych
NASK	materiały edukacyjne i raporty o bezpieczeństwie cyfrowym
SaferInternet	edukacja dotycząca bezpiecznego korzystania z internetu
Wojownik Klawiatury	materiały edukacyjne dotyczące odpowiedzialnej komunikacji online

Zeskanuj kod QR obok narzędzia, aby natychmiast przenieść się na stronę i rozpocząć weryfikację!

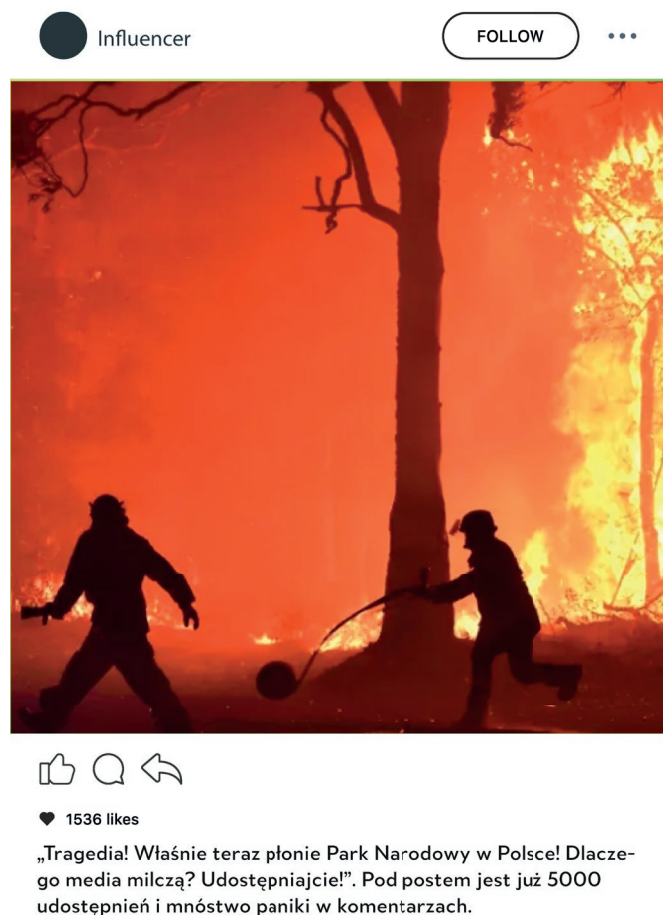
KATEGORIA 1: SPRAWDZANIE OBRAZÓW (Zdjęcia i Grafiki)

Narzędzie & Link	Do czego służy?	Twój kod QR
Google Lens (Obiektyw) lens.google.com	Służy do wyszukiwania obrazem. Pomoże Ci sprawdzić, skąd naprawdę pochodzi zdjęcie i czy nie zostało skradzione z innej strony.	
TinEye tineye.com	Pozwala posortować wyniki wyszukiwania obrazu od najstarszych. Dzięki temu sprawdzisz, kiedy zdjęcie pojawiło się w sieci po raz pierwszy.	

KATEGORIA 2: POLSCY POGROMCY MITÓW (Bazy Fact-checkingowe i Bezpieczeństwo)

Narzędzie & Link	Do czego służy?	Twój kod QR
Demagog demagog.org.pl	Największa polska baza zweryfikowanych fake newsów. Zanim zaczniesz śledztwo, wpisz tu kluczowe słowa i sprawdź, czy eksperci już go nie rozpracowali!	
NASK (Cyberpolicy) nask.pl lub cyberpolicy.nask.pl	Państwowy instytut badawczy. Znajdziesz tu oficjalne raporty o cyberzagrożeniach, ostrzeżenia przed oszustwami w sieci oraz kompendia wiedzy o tym, jak działa dezinformacja.	
SaferInternet saferinternet.pl	Portal poświęcony bezpieczeństwu dzieci i młodzieży w internecie. Oferuje świetne poradniki, artykuły i materiały wideo tłumaczące, jak bezpiecznie korzystać z sieci i unikać cyfrowych pułapek.	
Wojownik Klawiatury wojownicyklawiatURY.pl	Serwis, który w prosty i lekki sposób tłumaczy skomplikowane manipulacje i teorie spiskowe krążące w mediach społecznościowych.	
Konkret24 konkret24.tvn24.pl	Portal analizujący kłamstwa medyczne, polityczne i wirale. Świetne źródło do szybkiego sprawdzania bieżących wydarzeń.	

MISJA 1: Zagadka „płonącego lasu”

- Cel: Nauka weryfikacji obrazu wstecz (odwrócone wyszukiwanie obrazem).
- Narzędzie z kodu QR: **Google Lens lub TinEye**

Treść zadania dla uczniów:

Na profilu społecznościowym znanego influencera pojawia się dramatyczny post ze zdjęciem gigantycznego pożaru lasu:

Wasze zadanie:

- Zeskanujcie kod QR do Google Lens lub TinEye.
- Zróbcie zdjęcie / wgrajcie grafikę przedstawiającą ten rzekomy pożar
- Sprawdźcie, kiedy i gdzie to zdjęcie zostało zrobione naprawdę.
- Raport detektywistyczny:
Zapiszcie na karcie:
Gdzie i w którym roku wybuchł ten pożar?
Czy to prawda, że płonie polski park narodowy?

MISJA 2: Tajemnica „cudownej mikstury”

- Cel: Nauka korzystania z baz profesjonalnych fact-checkerów.
- Narzędzie z kodu QR: Demagog lub Konkret24

Treść zadania dla uczniów:

Wasz kolega przesyła Wam na grupie klasowej link do sensacyjnego artykułu z nagłówkiem:

„Naukowcy potwierdzają: Picie soku z kiszonej kapusty z dodatkiem sody oczyszczonej całkowicie uodparnia na wszelkie wirusy i grypę w 24 godziny! Lekarze próbowali to ukryć!”

Kolega chce to rozesłać do całej swojej rodziny.

Wasze zadanie:

- Zeskanujcie kod QR do portalu **Demagog lub Konkret24**.
- Użyjcie lupki (wyszukiwarki) na stronie i wpiszcie słowa kluczowe (np. kiszona kapusta wirusy lub soda oczyszczona grypa).
- Znajdźcie artykuł weryfikujący te rewelacje.
- Raport detektywistyczny: Jakie są fakty? Co o tej „cudownej miksturze” mówią prawdziwi lekarze i eksperci badający dezinformację medyczną?

MISJA 3: Wehikuł czasu i znikający post

- Cel: Nauka korzystania z archiwum internetu w celu odnalezienia usuniętych dowodów.
- Narzędzie z kodu QR: **Wayback Machine**

Treść zadania dla uczniów:

W sieci krąży informacja, że logo i wygląd wyszukiwarki Google prawie się nie zmieniły. Czy to prawda? Cofnijcie się do roku 2000–2005 i zbierzcie dowody na temat wyglądu strony.

Wasze zadanie:

- Zeskanujcie kod QR do Wayback Machine.
- Wpiszcie adres strony.
- Odszukajcie na kalendarzu odpowiednią datę i godzinę, aby zobaczyć archiwalną wersję strony.
- Raport detektywistyczny:
Czy wyszukiwarka się zmieniła?
Jak wyglądała badana strona w wybranym dniu z przeszłości?

MISJA 4: Woda nie nawadnia.

- Cel: Nauka korzystania z baz profesjonalnych fact-checkerów.
- Narzędzie z kodu QR: **Demagog lub Konkret24**

Treść zadania dla uczniów:

Na tik-toku oglądacie serię filmików, które ostrzegają, że woda nie nawadnia. Gdyby tak było, w szpitalach nie podawano by pacjentom kroplówek.

Wasze zadanie:

- Zeskanujcie kod QR do portalu Demagog lub Konkret24.
- Użyjcie lupki (wyszukiwarki) na stronie i wpiszcie słowa kluczowe (np. picie wody, nawadnianie).
- Znajdźcie artykuł weryfikujący te rewelacje.
- Raport detektywistyczny:
Jakie są fakty?
Co o nawadnianiu się mówią prawdziwi lekarze i eksperci badający dezinformację medyczną?

miał być kod QR

8. FORMULARZ EWALUACYJNY

Dokończ zdania

Najbardziej zainteresowało mnie:

Od dziś będę:

Jedną rzecz, którą zabieram ze sobą po tych zajęciach:

Scenariusz opracowany w ramach projektu “Young Democracy - Obywatel i Media”
realizowanego przez EduKABE Fundację Kreatywnych Rozwiązań.

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa,
przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu
“Kompas Młodego Obywatela”.

Minister
Edukacji